

2. Ohledně otázky, smí-li knihkupec prodávati též mineralie, požádala vídeňská obchodní a živnostenská komora gremium vídeňských obchodníků a spolek vídeňských knihkupců za dobrozdání. Obě tyto korporace souhlasně přisvědčily k této otázce, ovšem s tou podmínkou, že nerosty prodávány býti mohou v těchto obchodech nikoli dle míry a váhy, nýbrž v malých kusech opatřených vědeckými označeními, jakožto učebné pomůcky a to ve všech obchodech bez rozdílu, mají-li tyto dovolení prodávati školní knihy čili nic. Tu ovšem rozhodovala okolnost, že obchodů, které by se výhradně zabývaly prodejem nerostů, jest poskrovnu, a že udělením tohoto povolení stanou se pomůcky učebné přístupnějšími, čímž šíření užitečných vědomostí bude podporováno.

3. Ve příčině prodeje chromolithografií a fotografií s přitištěným textem podala vídeňská obchodní a živnostenská komora toto dobrozdání: Má-li knihkupec povolení prodávati knihy i rytiny a zeměpisné mapy s tištěným textem, sluší rytinám na roveň postaviti též výrobky, které rozmnožují se dle method vynalezených od roku 1806; neboť tyto výrobky u porovnání s mědorytinami mají daleko menší cenu a nepovažují se mnohdy ani za umělecké výrobky. Komora jest toho náhledu, že knihkupci oprávněni jsou prodávati lithografie, chromolithografie, fotografie, fototypie, heliogravury atd., je-li při nich vytištěn text.

Majitel koncesse knihkupecké jest bez dalšího povolení oprávněn dle § 36 živ. nov. prodávati též periodické časopisy obsahu politického, poněvadž tyto též k literárním plodům počítati dlužno. To uznává i § 23 tisk. zák., jenž prodej tiskopisů zakazuje jedině mimo místnosti k tomu stanovené a násl. kas. soudu ze dne 8. května 1879 č. 3054. jenž dí, že za řádné místnosti ku prodeji tiskopisů jest pokládati ty, v nichž ten, kdo jest ku prodeji tiskopisů oprávněn, a tedy také knihkupec, svůj obchod provozuje. (Obch. a živ. komora v Plzni.)

V. Ustanovení tiskového zákona,

1. Každému je volno míti sklad svých vlastních spisů anebo spisů za pomoci jiných, ale dle svého vlastního určitého plánu sepsaných a prodávati je buď ve svém bytu, neb v místnostech výhradně k tomu určených a sice na vlastní účet. Užívá-li zvláštních místností, musí o tom učiniti předběžné oznámení policii. Porušení těchto předpisů trestá se jako přestupek pokutou od 10 do 100 zl. (§ 3 tisk. z.)

2. Ve příčině odnětí živnosti platí tytéž předpisy jako o živnosti tiskařské.

3. Nakladatel neperiodického tiskopisu s obsahem závadným jest zodpověden za zanedbání povinné péče, jestliže při prvním soudním výsledku nemůže neb nechce udati spisovatele a vydavatele, neb dokázati, že týž v době, kdy spis nakladatelovi dodal, měl své stálé bydliště v obvodu zemí, v nichž platí zákon tiskový. (§ 29 tisk. z. ad 2.)

Knihy horní.

Pro práva horní, pokud jsou předmětem knihovního zápisu, vedou se zvláštní knihy pozemkové, jež se zovou knihy horní a jichž zařízení shoduje se se zařízením pozemkových knih tou měrou, že všechna ustanovení o knihách pozemkových platí též i pro knihy horní. Kromě toho šetřiti jest však též příslušných předpisů zákona horního ze dne 13. května 1854, č. 146 ř. z.

1. Předmět vlastnictví horního. (§ 100 hor. z.) Propůjčené míry důlní (§ 63), přebytky (§ 74), díla pomocná (§ 85) a revírní štoly (§ 93) tvoří majetek nemovitý a předmět zápisu do knihy horní.

1. Revírní štoly v knize horní zapsány budtež na listu vlastnickém štolníka revírního jakožto práva, závazky tohoto ostatním vlastníkům důlním smlouvou zabezpečené jako břemena. Povinnosti majitelů později propůjčených důlních měr, kteří závazky ty proti štolníku revírnímu nabytím měr na se vzali (§ 96), jsou obsaženy v listinách propůjčovacích.

2. Knihovní zápis důlních měr, přebytků a pomocných štol (§ 111 hor. z.). Nově propůjčené míry důlní mohou býti zapsány samostatně v knize horní dle přání nabyvatele, nebo připsány ku majetku již zanesenému. Vyměřené přebytky (§ 74) a samostatná díla pomocná, která se povolují majiteli dolu k jeho vlastnímu majetku (§ 86), připsány budtež vždy ku hlavnímu statku, společné přebytky (§ 74) a samostatná díla pomocná (§ 87) však zvlášť pro sebe.

3. Scelování důlních měr. (§ 112 hor. z.) Jsou-li zapsána na různých dolech různá břemena zástavní, aneb též břemena v různém pořadí, jest scelení důlních polí jen tehdy povoliti, svolí-li k tomu všichni věřitelové a prohlásí-li, v jakém pořadí břemena na celkové držečnosti zanesena býti mají. Povolení ke scelení předchází vždy řízení dle ustanovení §§ 54 a 57 hor. z., jímž se vyšetří, zda-li žádost jest přípustnou; zároveň zhotoví se též nová polohopisná mapa. Leží-li jednotlivé důlní míry, které sceleny býti mají, v obvodech různých horních úřadů, může se scelení povoliti jen za srozumění všech těchto úřadů. Nerozhodnou-li tyto souhlasně, rozhoduje společný nadřízený úřad, který zároveň určí, do které knihy horní spojený celek zanesen býti má. Je-li žádost povolena, vydá se nová listina propůjčovací, vztahující se k původním propůjčením a kniha horní se opraví.

4. Zrušení měr důlních. (§ 115 hor. z.) Jednoduchá míra důlní smí se jen tehdy co do prostornosti děliti, připojí-li se každá její část ku samostatnému sousedícímu majetku důlnímu. Břemena hypoteční na rozdělené míře důlní váznoucí přejdou na držečnosti, ku kterým části míry dolové připsány byly. Váznou-li na těchto již břemena jiná, neb v jiném pořadí, jest potřebí souhlasu věřitelů zástavních a jich prohlášení, jakým způsobem pohledávky jich převedeny býti mají. (§ 116 hor. z.) Návrh na rozdělení míry dolové budiž úřadu hornímu předložen ke schválení, a dostalo-li se mu tohoto; sdělen budiž soudu, který dle něho opraví knihy horní.

5. Části majetku důlního na povrchu ležící. (§ 117 hor. z.) Všechna stavení na povrchu, dílny a zařízení, která potřebna jsou ku provozování propůjčeného práva horního, nebo která majitelem dolu k tomu určena byla, tvoří s dolem celek. Věnování těchto nemovitostí za části hor musí býti zapsáno ve knize horní a poznamenáno v pozemkových knihách nebo v knihách veřejných, v nichž nemovitosti ty zapsány jsou. Váznou-li na nemovitostech těchto práva zástavní, může se připojení to státi jen za souhlasu zástavních věřitelův. Nedají-li tito k tomu svého svolení, má majitel na vůli buď zjištěnou pohledávku, nebo odhadní cenu její složit k soudu. (§ 1181 hor. z.) Chce-li majitel hor, aby ještě jiné nemovité statky, kterých není ku provozování bání bezprostředně potřebí, k účelům dolu se užívaly a ve veřejných knihách jakožto části celku

označeny byly, jest dříve, než se povolení k tomu udělí, vyšetřiti, nepřičí-li se to politickým předpisům a nestaví-li se tomu spojení na odpor zápisy v knihách. Vážnou-li na těchto nemovitostech pohledávky hypoteční, platí ustanovení § 117 hor. z.

II. Evidence knih veřejných. (§ 119 hor. z.)

Na realitu knihovně spojenou s dolem (§§ 117 a 118) nelze v knihách pozemkových neb jiných veřejných knihách, v nichž dotýčná nemovitost jest zapsána, vydobyti knihovních zápisů tak dlouho, pokud spojení to trvá. Zápisy v knize horní učiněné vztahují se i na pozemky na povrchu ležící, v knize k dolu připsané. (§ 120 hor. z.) Jakmile však přestane věnování takých nemovitostí (§§ 117 a 118 hor. z.) ku provozování dolu, nastane odloučení jich od dolu i v knize horní a v pozemkových nebo jiných veřejných knihách, kamž dle své povahy náleží a kde obnoví se pro ně rubriky.

III. V ý m a z y.

Odejme-li se právo horní a prohlásí-li se následkem toho za zašlé, má se to oznámiti soudu, aby právo to z horní knihy vymazáno bylo, a aby věřitelé zástavní o pomnutí svých práv vyrozumění býti mohli. Prohlásí-li majitel hor, že chce své důlní nebo denní míry zrušiti, tu, je-li důl zadlužen, musí věřitelé zástavní úřadem horním před výmazem o tom býti zpraveni, ježto mají tito právo do 60 dnů žádati za soudní odhad a dražbu, která se předsevezme dle předpisů §§ 251—258 hor. z. Nebylo-li do této lhůty žádáno za odhad, nebo zůstala-li dražba bez dostatečného výsledku, jest se zachovati dle § 260—262 hor. z. (§§ 263 až 265 hor. z.)

IV. P o z n á m k y.

Založení těžířstva (§ 137 hor. z.) a plná moc ředitele a přednosty (§ 145 hor. z.) budtež poznamenány v horní knize.

Bližší předpisy o vedení knih horních, o zápisu do nich, potom o zakládání, doplňování, obnovení anebo změně knih horních obsaženy jsou v zákonech ze dne 25. července 1871 č. 95 a 96 ř. z.

Knihy obchodní.

I. P o j e m a d r u h y.

Knihy obchodní jsou ony knihy, které kupec vésti musí, aby z nich bylo lze úplně seznati jeho obchody a stav jeho jmění. (č. 28 obch. z.) T. zv. hlavní čili základní knihy jsou: hlavní kniha, inventář, pokladní kniha a kniha prvních zápisů (primanota). (Rozh. nejv. s. dv. ze dne 12. června 1878 sb. »Adler a Clemens« č. 768 jmenuje hlavní knihu, primanotu a knihu snímků jakožto knihy, které se vésti musí.) Vedlejší čili pomocné knihy jsou velice rozmanité; nejdůležitější a nejpotřebnější jsou: knihy zboží, knihy lhůtní, výkaz zisku a ztráty, bilance a různá skontra na př. peněžní, mincovní, směneční skontra; knih vedlejších se užívá jak toho potřeba obchodu vyžaduje. Obchodní zákonník zavazuje kupce vésti jen knihu přepisnou (t. j. knihu, do které se zanášejí dopisy obchodníkovi zaslané a snímky dopisů jím odeslaných, jinak ponechává kupci na vůli, jaké knihy vésti chce. (čl. 28 odst. 2. obch. z.)

II. Z p ů s o b v e d e n í k n i h.

1. Ustanovení všeobecná. Knihy musí se vésti jazykem živoucím a písmem jazyka živého. (čl. 32 odst. 1. obch. z.) (Jazyk hebrejský nenáleží mezi živoucí.) Těsnopis jakožto písmo jazyka živého jest připuštěn,